

Sää'm lipp-peei'v

6.2. Sää'm meersažpei'vv

Tä'l vvvmannu 6. peei'v 1917 õ'nne Taarr Trondheim-gåårdest vuõssmōs sää'mmlai õhttsaž sâbbar, tok le'jje noorõõttâm nu't čue'd vee'rd tâ'vv- da saujjsä'mmla Ruõcc da Taarr beä'l nn. Te'l määñg ååraš sää'mmla vuõssmōs vuâra tuejeeškue'tte õhttsaž meersaž aa'sšivui'm. Sâbbar täävtõssân leäi tu'mmstõõllâd sää'mmlai jie'llemvuäitõõzžid da vä'l dded peä'l sää'mmlaid kuõskki kõõčmõõzžid. Sâbbar åâ'net sää'mmlai ta'vvjânnamlaž õhttsažtuej alggân. Meersažpei'vv lij neellj jânnam sää'mmlai õhttsaž. Sâbbar noorõõttâm kåčjen leäi neezzanorganisaatio "Brunskanken samisk kvindeforening", koon njuu'nest toi'mmji aktiivlaž vaikkteeineezzan Elsa Laula (1877 Tärnaby-1931 Mosjøen). Elsa Laula leäi šâaddaž Ruõcc sää'mmlaž, son näittlõõdi Tomas Renbergin Ta'rre, tõn mâñja suu to'bddeš sookknõõmin Laula Renberg. Elsa Laula leäi ju'n ää'i'ben vaaitam aktiivlânji sää'mmlai õhttõstuâimmjummuž ä'l gõmõ'šše. Son leäi ee'jj 1904 Ruõccâst vuâdduum vuõssmōs sää'mõhtõõzz, Wilhelmina-Åsele-sää'mõhtõõzz, saaggjåå'ðteei. Õhttõs toi'mmji aktiivlânji jm. puäžzsä'mmlai da mäddnee'kki risttreeidai rä'tkõkummšest da vaaikti sää'mmlai škooulvue'jj riâsshâmkomitea piijmõ'šše. Elsa Laula Renberg vaaikti aktiivlânji sää'mõhtõõzzi šôddma Taarrâst še, ko'st vuâddõ'vve vitt sää'mõhtõõzz ee'iji 1906-08, tõk še le'jje Ruõcc maall meâldlânji saujjsää'm vuu'din. Pâ'jjel čiçclå ee'kked Trondheim sâbbrest õoudârra ee'jjest 1992, mie'rreež sää'mmlai meersažpeei'vest He'lssnest õnnum sää'mmlai konfereensâst, tä'l vvvmannu 6. peei'v. Leâ'ša Sää'm meersažpei'vv lij võl nuõrr prää'znikpe'i'vv. Kalentera tõt lij mie'rõkkuum eman ee'jj 2004.

Oo33 mäddkaartâst Elsa Laula šôddâmpää'k Tärnaby. Mâi'd sää'mkiõlid Ruõcc sää'mmla särnna?

Ko'st lij Trondheim? Mâi'd sää'mkiõlid Taarr sää'mmla särnna?

Oo33 internee'ttest le'be kee'rjin Elsa Laula snimldõõgg. Mâkam pihttâz su'st lie å'l nn?

Mâi'd-son son snimldõõggâst lij smiõttmen?

Mii lij sää'mmlai meersažlaaul? A mâtakam lij sää'm lipp? Mu'vddem eeu'n sää'mliippâst lie?

SÄÄ'M SOOGG LAAUL

Ku'kken tâ'vven Juu'se vue'l nn,
Sää'm čiõkk, Sää'mjânnam.
Tuõddâr kuâsstai tuõddâr tue'kken,
jääü'r špelkka jääü'r veâlgga.
Ceägg tuõddâr čokk laagg,
pâjna'dde ââ'l m vuâsstta.
Šuâlee joogg, šuuvee vää'r,
ciägg njaarg ru'vddrââ' dd
cäkkâ'tte šuârmm miâr vuâsstta.

Lää'ddjânnam Sää'mtee'g̊g vuâđđeempei'vv 2.3.

Lää'ddjânnam Sää'mte'g̊g (Sämitigge/Sámediggi) lij vuâđđuum spesiaal-laa'jjin ee'jjest 1995. Veerglaž ää'veem leäi 2.3.1996.

Õu'ddel Sää'mtee'g̊g ee'jjin 1973 – 1995 toi'mmji Sää'm parlame'ntt, kåå'tt leäi vuâđđuum tõ'st uvddum riikksuåvtõõzz asetõõzzin. Sää'mtee'g̊g vääžn'jõmus tuejj lij čõõđted vuâđđlää'jjest tõõzz šiõttuum tuej le'be čõõđted sää'm kulttuurjiöččvaaldšemvuõđ da staanâd sää'mmlai alggmeerkulttuur seillmõõžž da õuddnem. Sää'm kulttuurjiöččvaaldšemvuõtt kuâskk sää'mmlai pää'kkvuu'd, ko'st lij šiõttuum sää'mtee'g̊g neelljad paragraaffâst. Voudda ko'lle Enontekiö, Aanar, da Uccjoogg koo'ddi vuu'd di Lappi paalgâskåå'dd vu'vdd Suä'đjel kåå'ddest, nuu'bb nalla säärnée'l Vuõccu.

Sää'mtee'g̊g tuejian lij sää'mte'g̊glää'jj mie'lđd ee'ttkâ'stted sää'mmlaid si'jjid kuõskki aa'ššin. Sää'mte'g̊g vuäitt u'vdded e'tkõõzzid, alttõõzzid da ceälkkmõõžžid ve'rõgnee'kkid. Sää'mte'g̊glää'jj mie'lđd ve'rõgnee'kk â'lõge sagstõõllâd sää'mtee'g̊gin puk veeidsânji vaaikteei da miârkteei tuâimin, kook vuä'i'tte tâ'lles da jeä'rab vuõ'jjin vaaikted sää'mmlai sâjja alggmeeran. Sagstõõllâmõõlgtemvuõtt kuâskk jm. sää'mmlaid kuõskki lää'jjšeâttmõõžž õõudumu'šše, sää'mkiõ'lle da mätt'tõ'sse kuõskki aa'ššid di jânnamâânnmõ'šše da kuâivâslää'jj meâldlaž loo'vi miõttmõ'šše sää'mmlai pää'kkvuu'dest. Sää'mtee'g̊g 21 vuäzzla di nellj väärrvuäzzla va'lljeet sää'mmlai kõõskâst juõ'kk neelljad ee'jj õõ'nni vaalin. Juõ'kk sää'mmlai pää'kkvuu'd kåå'ddest âlgg va'lljeed uu'ccmõssân koumm vuäzzla sää'mtegga.

Oo33 mäddkaartâst tõid koo'ddid, kook ko'lle sää'mmlai pää'kkvouudda. Koon kåå'ddest ton jälstak? (Jõs ton jiõk aazz sää'mmlai pää'kkvuu'dest, di koon kåå'ddest tuu puärraz / maaddârpuärraz lie šõddâm?)

Måkmid sää'mkiõlid Lää'ddjânnmest säärnat? Mâi'd kiõlid Sää'mtee'g̊g sâbbrin â'nne?

Ķii lij Sää'mtee'g̊g ânn'jõž saaggjää'đteei? Oo33 suu snimldõõgg. Mâi'd haa'le'čiķ kõõjjeed sää'mtee'g̊g saaggjää'đtee'jest?

Sää'mtee'g̊g tuâimmpäi'kk lij Sää'mkultturkõõskõs Sajoozzâst Aanrest. Leäk-a ni kuä'ss jeällam Sajoozzâst?

Njuhčemanni 22. – 28.3. peei'vi kõõskâst: Mää'rjpei'vv

Sä'mmlai aalmilaž da ã'rbbvuõdlaž prää'znekpe'i'vv. Mää'rjpeei'v äi'ḡpodd kalentee'rest mutstââvv da peei'v vuäitt pââ'zzted juõ'kk-a jânnam Mää'rjpeei'v mie'ldd. Lää'ddjânnmest peei'v sâjjdâ'tte pâ'zzlâsttam-mannu 22. peei'v da 28. peei'v kõ'sk̄ke.

Mää'rj očndõõttâmpe'i'vv lij kriistlaž prää'znek, koon sä'mmla prääzkje tõn diõtt, ko te'l arkkia'ñḡgel Gabriel očndõõdi nijdd Märjja i'lmmted Isõõzz šõddmest. Tuu'l sä'mmla noorõ'tte Mää'rjpeei'v markknid risttâd päärnaid, veä'nccõõttâd da ruõkkâd jaa'mmjid.

Markknid puõ'tte še kauppjõõzz. Enontekiö Hettast oummu lie noorõõttâm Mää'rjpeei'v prääzkjed ju'n 1500-lååggast.

Vää'ld see'lv Mää'rjpeei'v ä'rbbvuõ'jjin tuu aassâmsâ'a'jest (kõõjjõõl õuddm. puärrsin le'be ää'jjest / ääkkast): Mä'htt tij å'rnn sä'mmla lie prääzkjam Mää'rjpeei'v?
Leäk-a ni kuä'ss leämmaž Mää'rjpeei'v markknin?
Leäk-a måttmešt leämmaž Mää'rjpeei'v ceerkvest?
Måkmid Mää'rjpeei'v markknid ton âänčik?

Ķie'ssmannust: Evvanpei'vv da Lää'ddjânnam liipp pei'vv

Aalmilaž di kõskkeuroopplaž kõskk-ķie'zz prää'zneč, koon vuäitt liippted koon-a jânnam Evvanpeei'v mie'ldd. Evvanpeei'v leät kåčcam tuu'l še ķei'ssjuhllân da Ääjja (Ukon) juhllân. Lää'ddkiõllsaž nõõmtōs mittumaari puätt ruõcckiõl sää'nest midsommar, kõskk-ķie'ss. Sää'nn Juhannus gõs puätt Evvan Ristti (Johannes Kastaja) nõõmâst, di säamas tõt lij Evvanpei'vv. Evvanpeei'v poodd oummu lie dõnõõkkâm luõmeez, koivui'm sij lie haa'lääm ainsmâ'tted õuddm. šiõgg šâddleekk di näimmleekk.

Ânn'jõžää'i'j Evvanpeei'v ä'rbbvuõ'tte ko'lle säu'nn, liipp pââ'jeem, Evvanpei'vvsue'jj di Evvanpei'vvtoll. Lää'ddjânnam ruõcckiõllsaž vuu'din oummu laa'vje hiârvted Evvanpei'vvsäälg raa'zzivui'm da kuärñjamraa'zzivui'm.

Aanarsä'mmlain lij ee'jj 1940 rää'jest leämmaž vue'kk ââ'nned Evvanpeei'v sluu'žb Pielpjää'u'r vuä'mm meä'cc-ceerkvest.

Evvanpei'vv lij še Lää'dd liipp pei'vv. Lää'dd lipp lij valddum ââ'nnma ee'jjest 1918. Tõn lie plaanääm Eero Snellman da Bruono Tuukkanen. Suäna plaa'ne liippâst viõlggâd ââ'lek riistin.

Lää'ddjânnmest lie kutt veerglaž liptempee'i'v, kuä'ss riikk kontrin da stroi'ttlin lij õõlgtemvuõtt liippted:

tä'lvvmannu 28. pei'vv	Kalevala pei'vv
vue'ssmannu 1. pei'vv	Valpurpei'vv
vue'ssmannu 2. passpei'vv	Jie'nnipei'vv
ķie'ssmannu 4. pei'vv	Piälštemviõggi lippjuhllpei'vv
ķie'ssmannust	Evvanpei'vv da Lää'dd liipp pei'vv
rosttovmannu 6. pei'vv	Lää'ddjânnam jiõččvuõttpei'vv

Oožž lââ'ssteâđaid Evvan Ristti pirr. Žii son leäi? Oožž suu kaart nee'ttest le'be ūii'rjin.
Oožž snimldõõgg Evvanpei'vvsää'ljest. Mu'vddem tõt lij? Leäk-a ni kuä'ss vuäinnam nåkam?
Mä'htt piârrjastad lij nää'llen juuhl jed Evvanpeei'v?
Oožž kalentee'rest kooi jee'res pee'i'vi Lää'ddjânnmest liipptet veerglaž liptempee'i'vi lââ'ssen.

9.8 ŌM meeraikōskksaž alggmeerai pei'vv

ŌM = YK Ōhtōõvvām meerkåå'dd

Ōhtōõvvām meerkåå'dd lij jiõččnaž riikki frijjvääldlaž staanvuõtt- da õhttsažtuejjorganisaatio.

Ōhtōõvvām meerkåå'dd lij nõõmtam på'rğgmannu 9. peei'v riikkikōskksaž alggmeerai pei'vven.

Alggmeer lie tōk, ūeäi maaddârpuärraz lie aassâm tiõ'tti vuu'din õu'ddel riikkraaji piijjâm. Riikkraaji piijjâm mânja še sij lie seeiltam ä'rbbvuâkkсаž jie'llemvue'jjez. Sä'mmla lie Euroopp o'dinak alggmeer. Tän peei'v miârktôssân lij mušt'ted, štõ lij vääžnai pue'reed täi meerai vuäittmõõžžid vue'kkâ'tted ä'rbbvuõđeez da jie'llemvuõ'jjez puõ'ttivuõđâst še.

Ķiõčč mäddkaart sää'mkiõlid. Koin jânnmin sä'mmla jälste? Måkmid ķiõlid sij särnna?

Måkam ä'rbbvuõđ sä'mmlain lie? Môök lie sä'mmlai ä'rbbvuõđla jie'llemvue'jj?

Kartta: Oktavuohta-lehti (http://www.samediggi.fi/images/stories/videosivusto/kartat/kartta_saamenkielet_is)

Po'rđgmannust: 15.8 Sää'm liipp priimmâmpei'vv

Sää'm lipp priimmjõövi 15.8.1986 sää'mmlai 13. konferee'nsest Årest Ruõccâst. Lää'dd, Ruõcc, Taarr da Ruõšš sää'mmlai õhttsažtuejjorganisaatio Sámiráddhi (Samerådet / Saami council / Saamelaisneuvosto) mie'rrii piijjâd liipp va'lljeem vääras plaaneemkeäst 1980-lååggast. Vuei'ttjen va'lljõövi Taarr sää'mmlaž Astrid Båhl e'tkkös. Suu e'tkkeem liippâst čue'vve čuõ'vves ruõpssâd, ââ'lek, viskkâd da ruânn. Seämma eeu'n lie õnnum ää'rbvuâlželd sää'mmlai määcckin.

Sää'm liipp ruõ'pses rie'gges jeužž peei'v da ââ'lek rie'gges mannu. Liipp tee'mm puätt sää'mruumpâst da Ruõcc sää'mmlaž Anders Fjellner (1795-1876) sää'm tiivtâst Biejjie-baernie, "Peei'v päärna" (Beaivvi bárdni). Fjellner peäggat tiivtâst sää'mmlaid peei'v nijddân da pä'rnnen. Sää'mmlain lie ânn'jõžää'i'j 11 liipptempei'vved, kook lie primmum õhttsaž saa'mi konferee'nsest. Lää'ddjânnam sii'skaa'sšimini'stteria au'žžai sää'm liipptempee'i'vid še takai liipptem.

Liipptummšest âlgg jä'kkted koon-a vä'llddkåå'dd laa'jjid. Õõutouummust, ââssamkåå'ddest da põrggsest lij prää'znečmiõl, ciistvuõd le'be pe'ccel čuä'jtem diõtt låå'pp liippted sää'm liippin še jee'res peei'vin go veerglaž liipptempee'i'vi.

Oožž kalentee'rest sää'm liipp liipptempee'i'vid. Mängg-aMâ'mmet kau'nnek?
Oožž snimldõögg Anders Fjellnerist. Anders Fjellner lij šõddâm Härjedlandist.
Oožž mäddkaartâst, ko'st Härjeland lij.
Peei'v päärna lij kee'rtum saujsää'mkiõlle. Fi'ttjak-a mä'i'd tâk saujsää'mkiõl sää'n miârkkšâ'vve: ietnie, naestiem, biejen? ¹ *
Silttääk-a pirsted sää'm liipp?

*jeänn, tä'snn, pei'vv

¹ äiti, tähti, aurinko

18.8. Sää'mrääd vuâdddeempei'vv

Sää'mrääd vuâddjõövi veerglânji sää'm 2. ta'vvjânnamlaž konferee'nsest 18.8.1956 Taarr Karasjooggâst. Sää'mräädd lij sää'mmlai õhttsaž kulttuurpolitiikklaž da politiikklaž organisaatio, kåå'tt toi'mmai Taarr, Ruõcc, Ruõšš da Lää'dd sää'mmlai organisaatioi õhttsažtuejjorgaanân. Sää'mrääd vuei'vvtäävtõssân lij õðudeed sää'mmlai vuõiggâdvuõđid da aa'ssid, kook kue'skke sää'mmlaid tõn neellj jânnmest, koin sää'mmla lie. Sää'mrääd täavtõssân lij kåå'cced sää'mmlai ouddõõzzid meeran, nââneed sää'mmlai õ'httekuullâmvuõđ vä'lldkoo'ddi raaji pâ'jjel da tuejjeed nu't, štõ sää'mmla še puõ'ttivuõđâst priimmjâ'vve õhttân meeran. Sää'mrääd vuässââtt meeraikõskksaž prosee'ssid, kook kue'skke alggmeeraid, oummivuõiggâdvuõđid, di aarktlaž da pirrõsaa'ssid. Sää'mrääd tiuddsåâbbbar noorââtt nu't kuõ'httešt ee'jjest kiõtt'tõollâd sää'mmlai da jee'res alggmeerai vuõiggâdvuõđlaž da kulttuurlaž vuõ'jjid.

Luâtt lij sää'mmlaid vääžnai – mä'htt ton suõjje'čiķ luâđ?

Tu'tk̄ed liist Sää'mrääd vuäzzlažõhttõõzzin –kâ'll
vuäzzlažõhttõssâd rääđist lie?

- **Guoládaga Sámi Searvi (GSS)**
Saami Association of Kola Peninsula (Kuâlõõgg Sää'm õhttõs)
- **Murmánskka guovllu Sámesearvi (OOSMO)**
Saami Association of Murmansk Region (Muurman vuu'd Sää'mõhttõs)
- **Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR-NRL)**
Saami Reindeer Herders' Association of Norway (Taarr Puä33sää'mmlai Riikkõhttõs)
- **Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR)**
Norwegian Saami Association (Taarr Sää'mmlaid Riikkõhttõs)
- **Riikkasearvi Sámi Ätnam (RSA)**
The National Association of Samiland (Riikkõhttõs Sää'mjânnam)
- **Sámiid Álbmotlihttu (SÁL/SFF)**
People's federation of the Saami (Sää'mmlai aalmilett)
- **Sámiid Riikkasearvi (SR)**
Saami Association of Sweden (Sää'mmlai riikkõhttõs (Ruõcc))
- **Boazoeaiggáidiid oktavuohta (BEO/RÄF)**
Renägarförbundet (Puä33vuä'mstee'ji õhttvuõtt)
- **Suoma Sámiid Guovddášsearvi (SSG)**
Saami Association of Finland (Lää'ddjânnam Sää'mmlai Kõõskõsõhttõs)

Teâttkäivv: Sámiráddi (<http://www.saamicouncil.net/?deptid=1142>)

26.8. Ruõcc Sää'mtee'g̊g vuâdddeempei'vv

Ruõcc Sää'mte'g̊g (Sámediggi/Sametinget) vuâdddeeš jiijjâs laa'jjin ee'jj 1992. Tõn veerglaž ää'vummšid õ'nne 26.8.1993. Tõn kõõskõsvaaldšem lij Kiirunast. Ruõcc Sää'mte'g̊g ânn ä'sslâ'sttemkiõllân tâ'vvsää'mkiõl, juu'levsää'mkiõl da saujsää'mkiõl.

Oožž mäddkaartâst, ko'st Kiiruna-gåårad lij.

Ruõcc Sää'mtee'g̊g õhttâan ä'sslâ'sttemkiõllân lij juu'levsää'mkiõll. Fi'ttjak-a māi'd täk sää'n miârkkšâ'vve: mân, lâdde, tjalmme, njuovtjav? ²

9.10. Taarr Sää'mtee'g̊g vuâdddeempei'vv

Taarr Sää'mte'g̊g (Sámediggi/Sametinget) vuâdddeeš jiijjâs laa'jjin ee'jj 1987. Tõn veerglaž ää'vummšid õ'nne 9.10.1989. Tõn kõõskõsvaaldšem lij Karasjooggâst. Taarr Sää'mte'g̊g ânn ä'sslâ'sttemkiõllân tâ'vvsää'mkiõl, juu'levsää'mkiõl da saujsää'mkiõl.

Oožž mäddkaartâst, ko'st lij Karasjokk. Leäk-a kuä'ss-ne jeällam to'ben?

Taarr Sää'mtee'g̊g õhttâan ä'sslâ'sttemkiõllân lij tâ'vvsää'mkiõll. Fi'ttjak-a näkam saa'nid: giehta, ruoktu, nästi, bussá? ³

² minä, lintu, silmä, kieli (elin)

³ käsi, koti, tähti, kissa

9.11. Sää'm parlamee'nt (Sámi Parlamenta) vuâdddeempei'vv

Lää'ddjânnmest u'vddeš asetõozz Sää'm parlamee'ntest 9.11.1973. Sää'm parlame'ntt toi'mmji e'kka 1996, koon mânja alttii tooimâs odđ orgaan, Sää'mte'gg. Sää'm parlame'ntt vuâdddeeš, štõ sää'mmlain le'čci jjijâs ee'ttič, kåå'tt viiggci saaggid Lää'ddjânnam ve'rÿgnee'kkid, mäi'd sää'mmla haa'lee da mä'htt sää'mmla vuäi'nne si'jjid kuôskki aa'ssid mât te laa'jjid da mie'rrõõzzid. Sää'm parlame'ntt vaaikti tõozz, štõ vuõssmõs sää'mkiõll-lää'kk šõõddi viõ'kk'e ee'jjest 1992 – lää'kk ainsmõõ'tti tõn, štõ puk veerglaž põ'mmjid fe'rttji jaårglâ'tted lää'ddkiõl lââ'ssen še säämas. Še sää'mvuu'd nõmmkõõlbid i'lmstõ'vve pâi'kknõõm lää'ddkiõl lââ'ssen sää'mkiõ'lle.

Lää'ddjânnmest lie koumm sää'mkiõl, õhtt täin lij nuõrttsää'mkiõll, koon särnna še Ruosš beä'lnn. Fi'ttjak-a mäi'd täk sää'n miârkkšâ'vve: ooumaž, kue'll, piânnai, domm⁴

Na fi'ttjak-a täid aanrõškiõl saa'nid: peenuv, olmmooš, päikki, šapša⁵

Silttääk-a kee'rjted täid sää'mkiõl bukvaid: Á, Â, Č, Đ, Ï Ž

---

⁴ ihminen, kala, koira, koti

⁵ koira, ihminen, koti, siika

15.11. Vuõssmõs sää'm ee'ttič-kå'ddneč Isak Saba (Sápp Issát) šõddâmppei'vv

Isak Saba šõöddi 15.11.1875 Uunjaargâst (Nesseby, Uuniemi) Va'rjilest. Son leäi Taarr Jõnntee'gõ vuäzzli'žzen kuõ'htt poodd (1906-1912). Son leäi u'čee'l da kee'rjti Sää'm soogg laaul -tiivt, kåå'tt va'lljõövi sää'mmlai meersažlaull'jen 13. sää'mkonferee'nsest Årest på'rõggmannust 1986. Isak Mikal (Mikkel) šõöddi Per Sabbas da Brita Aikio čiččâmpärnnsaž piârrja nu'bben nuõrmõssân.

Suu e'čč leäi kauppjõs, šee'vet-täällaž di kue'llšiilli, tõnt piâr vuei'ti jälsted pue'rben go määng jee'res piârri. Mâ'ñjlest Saba šõddâmpai'kk lij tivvum da tõ'st lij tuejjuum vue'ss Va'rjel sää'm museo (Várjjat sámi Musea) čuä'jtõõzz. Saba lij toobdâs jeä'rben sää'mmlai meersažlaulli säännõttjen, leâ'sa son leäi še sää'm u'čee'l da politikknek. Vuõssmõs sää'm ee'ttič-kå'ddnečken Taarr Jõnntee'gõest ee'jin 1907-1912 son ee'ttkõõsti Ruija tuejoummipaa'rti. Saba va'lljõövi Jõnntegga, go son o'nnsti viikkâd õoudârra sää'mmlai vuõiggâdvuõđid kuõskki prograamm, ko'st teä'ddeeš jee'res lââ'ssen sää'mkiõllsaž sluu'žbi di Bibliai vääžnaivuõđ da ko'st kai'bbješ õhttnaž mäddvuä'sttemvuõiggâdvuõđid. Tõn pooddâst go Saba vaaikti Taarrâst leäi to'ben võl veerglaž tarreempoliikk äi'gõ, koon täävtõssân leäi sää'mkiõl di sää'mkulttuur jaukkummuš.

Saba jaami alggkie'zzest ee'jj 1921 tå'lč 46-âkksi'žzen. Sää'mga'zeā't Nuorttanâste õlmstõõtti sõrgg Saba jää'mmem mânnya moštkee'rjtõõzz, koon mie'ldd sää'mmla le'jje mõõntam vääžnai ee'ttkee'jez, kåå'tt kuõ'đi mâ'ñjasas puõlvvõõggi ää'i'gže jie'lli ää'rb.

Oo33 nee'ttest le'be ūii'rjin Isak Saba snimldõõgg le'be kaart. Tu'tkched tõn, mäi'd tõ'st vuäinak?

Mätt'tõõl Sää'm soogg laulli vuõssmõs vee'rst.

Ku'čken tå'vven Juu'se vue'lnn,
Sää'm čiõkk, Sää'mjânnam.
Tuõddâr kuâsttai tuõddâr tue'čken,
jääu'r špelkka jääu'r veâlgga.
Ceägg tuõddâr čokk laagg,
pâijnâ'dde ââ'lm vuâstta.
Šuâlee joogg, šuuvee vää'r,
ciägg njaarg ru'vddrââ'dd
cäkkâ'tte šuârmm miâr vuâstta.

Ka'liddi:

http://www.samediggi.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=199&Itemid=239

<http://www15.uta.fi/yky/arkisto/suomi80/art4.htm>

<http://www.marianpaivat.fi/fi/marianpaeivien-historiaa>